

Paweł Edmund Strzelecki

(1797-1873)

polski geolog, geograf i podróżnik, wybitny badacz Australii

(kalendarium)

Życiorys:

20 lipca 1797 – urodził się w Głuszynie pod Poznaniem (obecnie to dzielnica Poznania)

1810-17 – uczył się u pijarów w Warszawie

1825 – w czasie pobytu we Włoszech poznał E.K. Sapiehę, który powierzył mu zarząd majątku na Ukrainie

1830-1831 – brał udział w powstaniu listopadowym

W latach **1831-34** – przebywał w Anglii i Szkocji, podróżował po Włoszech, Francji i Szwajcarii

W **1834- 1843** – odbył podróż naukową dookoła świata, prowadząc wielostronne badania i dokonując odkryć geologicznych:

1834-35 – prowadził badania w USA i Kanadzie (odkrył m.in. złoża miedzi nad jeziorem Ontario)

1836-38 – badał złoża minerałów w Ameryce Południowej, m.in. w Brazylii

1838 – prowadził badania wulkanologiczne na Hawajach

1838 – udał się przez Markizy, Hawaje, Tahiti, Tonga i Nową Zelandię do Australii, gdzie odkrył złoto w Nowej Południowej Walii

1839 – przybył do Australii

1840 – odkrył i zbadał najwyższe pasmo Wielkich Gór Wododziałowych – Góry Śnieżne, gdzie 15 lutego zdobył najwyższy szczyt Australii i nazwał go Górą Kościuszki

1840-42 – prowadził badania geologiczne i geograficzne Tasmanii

1843 – powrócił na stałe do Anglii, gdzie opublikowane wyniki badań przyniosły mu światową sławę

1847-48 – zaangażował się w akcję niesienia pomocy dla Irlandczyków w czasie klęski głodu

Od **1853** – członek Królewskiego Towarzystwa Geograficznego i Royal Society w Londynie

1860 – otrzymał doktorat honorowy uniwersytetu Oksfordzie

1869 – otrzymał Order Św. Michała i Order Św. Jerzego od królowej Wiktorii

6 października 1873 – zmarł w Londynie

Ciekawostki:

* Imieniem Strzeleckiego nazwano w Australii góry, rzekę (Strzelecki Creek), najwyższe wzniesienie Wyspy Flindersa oraz miejscowość, ponadto skorupiaka (*Pleurotomaria strzeleckiana*) i trylobita - stawonóg (*Brachymetopus strzeleckii*)

* Jako pierwszy Polak w historii został odznaczony złotym medalem Królewskiego Towarzystwa Geograficznego w Londynie

* w 1988 roku u stóp Gór Śnieżnych odsłonięto pomnik Strzeleckiego

Wybrane publikacje:

1845 – Physical Description of New South Wales and Van Diemen's Land

Opracował mapy geologiczne Nowej Południowej Walli (obecnie Australii) i Tasmanii

Bibliografia:

1. *Wielkie biografie : odkrywcy, wynalazcy, uczeni*. Cz. 3 / [red. naczelny Bartłomiej Kaczorowski]. Warszawa : Wyd. Naukowe PWN, 2008. ISBN 978-83-01-15108-9
2. *Encyklopedia powszechna PWN*, T. 4, red. Rafał Łąkowski, Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 1987, s. 320.
3. H. Słabczyński, *Strzelecki Paweł Edmund* [W:] *Wielki słownik biograficzny*, red. Antoni Gąsiorowski, Jerzy Topolski, Warszawa-Poznań : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1983, s. 709.
4. Wacław Słabczyński, *Paweł Edmund Strzelecki: Podróże-odkrycia-prace*, Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1957.